

KVANTITATÍV TÖRTÉNELEM

Kód: BTTR3001BA-01, speciálkollégium, hétfő 18:00–20:00,

407/E. terem

bangergo@hotmail.com

TEMATIKA

BEVEZETÉS

1. Fogalmi kérdések tisztázása. Historiográfiai elhelyezés.

- SCOTT, M. Eddie: *Ami „köztudott”, az igaz is? Bevezetés a kliometrikus történetírás gondolkodásmódjába.* Csokonai Kiadó, Debrecen, 1996. 9–28.
- MARCZEWSKI, Jean: Kvantitatív történetírás. In *Történetelméleti és módszertani tanulmányok.* Szerk. Glatz Ferenc. Gondolat Kiadó, Budapest, 1977. 291–303.
- KOVÁTS Ferenc: Statisztika és történelem. Székfoglaló előadás 1925. XI. 14. In *A Magyar Statisztikai Társaságban tartott előadások.* 4. évf. Budapest, 1925.
- GYÁNI Gábor: Levéltári kánon és történetírói tapasztalat. In *Levéltári Szemle.* 58. 3. 2008. 4–9.

A „KVANTITATÍV FORRADALOM” ÉS HAZAI MEGJELENÉSE

2. Kvantitatív történetírás irányzatai, források és módszerek

- GYÁNI Gábor: A statisztika mint konstruált és/vagy objektív történeti adat. In *Statisztikai Szemle.* 96. évf. 3. Budapest, 2018. 245–254.
- GYÁNI Gábor: Egy új történeti forrás: az adatbank. In *Történelmi Szemle.* 24. évf. 1. 1981. 96–97.
- KOVACSICS József: Bevezetés a történeti statisztika forrásainak tanulmányozásába. In *A történeti statisztika forrásai.* Szerk. Kovacsics József. Budapest, 1957. 5–50.
- Számítógépek és a történettudomány. In *Történelmi Szemle,* 15. évf. 1972/3–4.
- BÓDY Zsombor–CIEGER András: Bódy Zsombor és Cieger András beszélgetése Katus Lászlóval. In: *Katus László: Sokszólamú Történelem, válogatott tanulmányok és cikkek.* Pécs, 2008.

3. Hazai kvantitatív történetírás I. társadalomtörténet

- KÁLI Róbert: Kvantifikáció és történetírás Magyarországon az 1960-as, 1970-es években. In *Valóság.* 60 évf. 5. 2017. 62–85.
- FARAGÓ Tamás: Történeti demográfia. In *Bevezetés a társadalomtörténetbe.* Szerk. Bódy Zsombor–Ö. Kovács József. Osiris Kiadó, Budapest, 2006.
- FURET, Francois: A kvantifikáció a történettudományban. In *Az Annales. A gazdaság-, társadalom- és művelődéstörténet francia változata.* Szerk. Benda Gyula - Szekeres András. Budapest, 2007. 306–

4. Hazai kvantitatív történetírás II. gazdaságtörténet

- KÁLI Róbert: Kvantifikáció és történetírás Magyarországon az 1960-as, 1970-es években. In *Valóság*. 60 évf. 5. 2017. 62–85.
- KÖVÉR György: A gazdaságtörténet-írás újabb útjai. In *Bevezetés a társadalomtörténetbe*. Szerk. Bódy Zsombor–Ö. Kovács József. Osiris Kiadó. Budapest, 2006.
- FRANCOIS FURET: A kvantifikáció a történettudományban. In *Az Annales*. A gazdaság-, társadalom- és művelődéstörténet francia változata. Szerk. Benda Gyula–Szekeres András. Budapest, 2007. 306–

NAPJAINKBAN ZAJLÓ „DIGITÁLIS FORRADALOM”

5. Hazai kvantitatív alapú munkák: városhierarchia-kutatások

- BÁN Gergely Károly: Város, hierarchia, pozíció. A két világháború közötti Magyarország városhierarchia-kutatásának módszertani kerete. In *Vidéktörténet 2. Területi-társadalmi törésvonalak és a boldogulás útjai*. Szerk. Csikós Gábor–Hegedűs István–Horváth Gergely Krisztián–Ö. Kovács József. Budapest, 2019. 95–118.
- BELUSZKY Pál–GYŐRI Róbert: „A város a láz, a nyugtalanság, a munka és a fejlődés”. Magyarország városhálózata a 20. század elején. In *Korall*. 11-12. sz. Budapest, 2003. 199–238.
- BELUSZKY Pál–GYŐRI Róbert: Fel is út, le is út... Városaink településhierarchiában elfoglalt pozícióinak változásai a 20. században. In *Tér és Társadalom*. 2. évf. 1988/4. 3-28.
- SZILÁGYI Dániel: *Városok-falvak. Magyarország településhálózata 2*. Központi Statisztikai Hivatal. Budapest, 2015. 7–32.

6. Területi különbségek nyomában: fejlettségi- és modernizációs vizsgálatok

- SZILÁGYI Zsolt: Az életminőség területi különbségeinek változása Magyarországon a 20. század első harmadában. In *Területi egyenlőtlenségek nyomában a történeti Magyarországon Módszerek és megközelítések*. Szerk. Demeter Gábor–Szulovszky János. Budapest–Debrecen, 2018. 255–281.
- FARAGÓ Tamás: Történeti mutatószám az „emberi fejlődés” ábrázolására Magyarországon (1910–2001). elemzési kísérlet. In *Demográfia*. 50. évf. 2–3. sz. Budapest, 2007. 173–196.
- GYŐRI Róbert–MIKLE György: A fejlettség területi különbségeinek változása Magyarországon, 1910–2011. In *Tér és Társadalom*. 31 (3). Budapest, 2017. 143-165.

7. „GIS-ta Hungarorum” kvantitatív elemei

- DEMETER Gábor: A regionális kutatások történeti alkalmazhatóságának problémái – a GIS-tória lehetőségei Magyarországon. <http://real.mtak.hu/89067/1/GIStoriaDG.pdf>

8. „Trianon 100” kvantitatív elemei

- TOMKA Béla: Az első világháború és a trianoni béke gazdasági hatásai Magyarországon. In *Háborúból békébe: a magyar társadalom 1918 után*. Szerk. Bódy Zsombor. Budapest, 2018.
- DÉKÁNY István: *Trianoni árvák*. Noran Libro Kft. Budapest, 2018.

- <http://trianon100.hu/menekultek>
- https://atlo.team/magyar-menekultek-trianon-utan/?fbclid=IwAR0KGiBGs_X52DTIauhuJfGRoQhflGzLv1v_zIEMjsASyijy9C5Ro--pxU
- https://atlo.team/anyanyelviterkep/?fbclid=IwAR0NOzXgluCXxwM94PQ0n64cnW7suy_wpVnDAWPBRDufsCHvp_28W_b8T9A

KUTATÁSI EREDMÉNYEK VIZUALIZÁCIÓJA

9. Térinformatika és a történettudomány találkozása

- DEMETER Gábor–BAGDI Róbert: A társadalom differenciáltságának és térbeli szerveződésének vizsgálata Sátoraljaújhelyen 1870-ben. (A GIS lehetőségei a történeti kutatásokban). [K. n.] Debrecen–Budapest, 2016.
- SZILÁGYI Zsolt: A térinformatika és a gravitációs modell szerepe a városiányos területek megjelenítésében a két világháború közötti Alföld példáján. In Új Nézőpont 4, 2017: 2,
- SZILÁGYI Zsolt: Az 1925. évi közigazgatási tájékoztató lapok forrásértéke és forráskritikája az alföldi községek példáján. In Vidéki élet és vidéki társadalom Magyarországon. A Hajnal István Kör – Társadalomtörténeti Egyesület 2014. évi, egri konferenciájának kötete. Szerk. PAP József, TÓTH Árpád. Hajnal István Kör – Társadalomtörténeti Egyesület, Budapest, 2016, 94–112. (Rendi társadalom – polgári társadalom, 28.)

10. GIS szoftverek ismertetése rövid bemutatása

- MÁRKUS Béla: Térinformatika 14., Alkalmazások és szoftverek. 2010. https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0027_TEI14/ch01.html
- MÉSZÁROS János: Open source rendszerek a térinformatikai gyakorlatban. Bevezető, QGIS alapfunkciói. In Asztali alkalmazások. 2012. http://tarsadalominformatika.elte.hu/tananyagok/opengis_qgis/lecke1_lap1.html

HÁLÓZATKUTATÁS MINT LEHETSÉGES KAPCSOLÓDÁSI PONT

11. Hálózat kutatás felhasználhatósága a tértudományokban

- BARABÁSI Albert-László: *A hálózatok tudománya*. Libri Könyvkiadó Kft. Budapest, 2016.
- BARABÁSI Albert-László: *Behálózza*. Libri Könyvkiadó Kft. Budapest, 2013.
- BARABÁSI Albert-László: *A képlet*. Libri Könyvkiadó Kft, Budapest, 2018. 22–41.
- BARTHÉLEMY, Marck: Spatial Network. In Physics Report. 499. 2011. 1–101.

SZÁMONKÉRÉS

12. Számonkérés a kurzus félévi anyagából

Debrecen, 2019. 09. 01.

Bán Gergely

Debreceni Egyetem TNDI PhD
hallgatója